

CULTURA & ESPECTÁCULOS

Carolina Montoto | Autora de la novel·la «Lena al descobert»

«S'ha de tallar la roda del silenci sobre els fets de la guerra»

Carolina Montoto presenta una novel·la que transita entre **Barcelona i Menorca**

Isaac Pons de Rosa

«Lena al descobert» és el títol de la novel·la que acaba de presentar l'escriptora i traductora Carolina Montoto Almirall (Barcelona, 1968). Una obra crítica que transita de la Barcelona actual a la Menorca de la Guerra Civil i que parla dels efectes del passat sobre la societat d'avui.

Un dels temes centrals de la novel·la és el de la memòria.

—Hi ha molts temes. La meua família és menorquina, tinc tres avis menorquins i he fet tots els estius a Menorca. Ara tinc 50 anys i tenia una necessitat de recuperar records de la infància, anècdotes que m'explicaven sobre familiars, espais, la casa que teníem al port.

Van ser uns estius com a molt privilegiats, com no tenim a Barcelona. Però després vaig estirant fils i surten molts temes que no tenen res a veure.

És una obra autobiogràfica?

—No, però el nucli surt una mica d'aquests records. Després passo a la ficció, perquè hi ha molts temes que m'interessen, com el de la pèrdua. La protagonista, la Lena, ha perdut la seva mare, que ha marxat, i no sap ben bé què passa. I va lligat a la pèrdua de la memòria col·lectiva. No es parla gaire del que va passar a la guerra espanyola i en la postguerra, i també surt el tema de l'espòli franquista. Però sempre com a ficció.

La protagonista és de Menorca?

—La protagonista és de família menorquina i té una vida precària a Barcelona. Per una casualitat troba les claus d'una casa que tenien i pot tornar a Menorca per a recuperar els seus orígens. De fet, és el tema que em va motivar a escriure la novel·la, per trobar respostes a la seva història familiar i personal.

I vincula la memòria personal del personatge amb la memòria històrica col·lectiva?

—Aquest tema va sortir una mica per casualitat, però sí que és important. Volia fer un recordatori de tot el que va passar. L'altre dia vaig parlar amb Josep Portella, que ha fet una gran recerca sobre l'exili; vaig quedar astorada de tot el que hi ha. I crec que s'ha de reivindicar, se n'ha de parlar. Són inquietuds que tinc, perquè mai

vaig tenir la intenció d'escriure una novel·la sobre memòria històrica.

Apareix la qüestió del silenci i l'espiral que el perpetua.

—Sí. No sé com s'ha de tallar aquesta roda, però el silenci continua. Vaig llegir un llibre que parlava dels traumes silenciats i que es transmeten de generació en generació. D'alguna manera ha de sortir tot el que va passar en la guerra i en la postguerra.

Parla del passat però també del present, amb temes ben actuals com els desnonaments o la precarietat laboral.

—Sí, perquè volia fer una recreació dels meus records, però sense que fos melancòlica. Em semblava important lligar-ho al present, perquè

el passat el determina. La dictadura fa que, a més d'altres factors, estem com estem. I ho visc cada dia. He anat a alguns desnonaments al barri, veig com hi ha gent que demana als carrers i jo mateixa he de fer molta feina per viure.

Hi ha molta desigualtat?

—D'alguna manera, la desigualtat es va incrementar amb el franquisme i ara, encara més amb la crisi i la covid. Cada vegada hi ha més desigualtats.

Té solució, tot això, o és una quimera?

—Jo ho veig molt malament. Si no canviem ràpidament de mentalitat... En realitat, el problema és saber si el planeta sobreviurà. No toco gaire el tema mediambiental, però va tot lligat. Si seguim així, no continuarem.

La ironia és important en la seva obra?

—Sí. Em sento còmode amb la ironia, m'és més fàcil explicar una cosa amb la ironia, que no amb drama. Crec que funciona millor, és una manera més relaxada de veure les coses. Parles del mateix, però traient transcendència. I porta implícita una crítica; de fet és més fàcil fer-la. Penso amb la pel·lícula «El gran dictador» i la crítica era brutal.

Té nous projectes?

—He acabat el primer esborrany d'una altra novel·la, però ara ve la part més difícil, la correcció i veure que tot quadra, amb un argument i una coherència. En la mesura que tinc temps lliure, vaig escrivint.

